

Waspnama
(Gelin gyzlara)

Gyz gelin aýal maşgalam.
Edeb haýasy gaş galam.

Ahllagyň zer parçasy siz.
Genç hazynaň barçasy siz.

Hem uýam siz, hem boýam siz.
Ojak başym hem söýäm siz.

Gerdeninde göterenim.
Taý- taý edip kökerenim.

Ak sūýt beren enäm siz.
Janyn gerrn janam siz.

Ogluna koý bakdyranym,
Gyzyna öý kakdyranym.

Sallaňçakda hūwdülānim,
Gopuz sazyn çalanym siz

Syryk ujuna gyrkylyk,
Dakyp aрым alanym siz.

Şehitleň ojagny saklan,
Dowamatly destgirim siz.

Namysly gūn kert gaýadan,
Özūn oklan , Kyrk gyzym" siz.

Gamly gūnde göwnūm tapyp,
Agylarmy diňdirenim.

Jebir jepaň tozanyny,
Keçe kimin siňdirenim

Är paýhasly, dogum durkda,
Iline han bolanym siz.

Göroglynam utandyran,
Harman dāli pālwanym siz.

Sadap içre gizlin dūrūm.
Bardyr size aýtjak sözüm.

Gutlap bahar baýramyňyz.
Berýän size baýragyňyz.

Öçmesin ojak oduňyz.
Eşdilmesin perýadyňyz.

Bu ýazlar siziňki bolsun.
Owazlar siziňki bolsün.

Àşyr Salyh

Şem

Arzuw hiýallardyr, haýu höwesleriň yzy üzülmän edýän hujumleriniň otlukly ojagynda kūkräp ýanyň duran ýürek, beýle ýanyndaky şemdanyň üstünde dymyp duran Şeme gözi düşüp, oňa oslagsyz soragny atyp;

-Eri dost, sen nämä dymýarsyň- diýdi. Şem oňa:

-Maňa zerurlyk ody gerek-

diýip jogap berdi. Onda ýürek:

-ot mende tutaşdy gel, al! Şem:

-Sag bol dost ! Seniň ol oduňa men tap getirip bilmen. Oňa nije ahy nala, dat perýat hem tap getirip bilenok. Men kiçijik sapaga duwlanyp öýüň törüne ýagty salýan. Sen bolsa dünýäni ýakybam

öz törüni ýagtyldyp bilmeýärsiň

-diýi jogap beripdir.

Aşyr Salyh. 2017 02 16.

Daşdeşen

Gezen derýa oturan gümra diýleni .Dostlarym bilen daglara syýahat etmegi otursak tursak heň edip ýörenem bolsak hiç ugrugy bermedi. Ahyry özüm ugruna çykmary boldum. Ýola çyksaň ýoldaşyň düzet diýlenini tutup,

Göwün halar, biri dil bilýän, beýlekusi ýol bilýän il halar dostlarym bilen ýola çykdyk.

Minnetsiz maşynymyzam guşdan ũrküp duran, göwnüňdenem ýokarda atylyp barýar.

Biz gezelençi Gyzyrlawat etrabynyň dag obalaryndan başlamagy müwessa bilip. Hojagala tarap ýöräp ugradyk.

Dag ýollaryna belet sürüjimiz maşyny gyssaman çayçeşmäniň içi bilen, üstümize abanyp duran gaýalary synlap barýarys. Ýoly ýarpylaberimizde, hamana geleni gideni hasaba alýan serhetçiler ýaly äpet guşlar ganatlaryny ýaýman, aşak ýokaryk inişip bizi garşyladylar. Ymarat obasyny daş yndan synlap oňduk-da deňinden geçip gitdik G ü n ý a ş m a g a a z g a l a n d a B e n d e s e n o b a s y n d a d o s t u m y z y ũ ö ý ü n e m y h m a n b o l d u k . B i z i g ü l e r ý ü z b i l e n h o r m a t l a p m y h n a n a l d y l a r .

Hal ahwal soraşyp gijäň bir çenine çenli oturdyk. Hormatymyza salama gelen goňşy golamlary ýatar çeni boldy diýip hoşlaşyp gittiler. Ertesi ir bilen öý eýesi bize dag içiniň täsinliklerini görkezmäge alyp gaýtdy. Biz Garrygowaga gelip düşdik.Ine, Magtymguly Pyragynyň waspyny eden şool Garrygowagy. Bir tarapy açyk bassyrma meňzeş gowagyň içinde dag jerenleridir çekene mallaryň saýalaýandygy mese mälim görnüp dur.

Beýle ýanynda, her şahasy ineriň bilindenem ýogyn mün ýaşly, belki-de adam ata duşly, uzyn boýly çynarlar, myň ýyllykkaryň salamyny gowşurýan ýaly çala başlaryny yrap durlar. Çüýjükli miwesinden hödür edip, şahalaryny sallap duran dagdan agajynyň miwelerini eliňi uzadyp alyp durmaly.(dagdanyň miwesine çüýjik diýilýär) Gudrat görseň daglara bar.... Ynsanlara ybrat almaga zat kän. Bir karary bolan berkarar bolar- diýlen Hää ! Bag bir ýerde oturmasa hasyl bermez diýýärdi atam weli.... Köki daşda köňly bossanda . Daşa köküni urup miwesine süýt, sū ýji tagamdyr dat berýän bu baglardan neneň ybrat almajak. Men bu gозellikleň täsirinden çyka bilmän durşuma, ýoldaşlarymyň çagyranyny- da eşitmändirin. Ikilenç çagyrdylar.

Olar gowagyň sag tarapyndaky dik gaýaň ýüzünden hat okajak bolýan ýaly bir nokada garap durdylar.

Men baramsoň , olar maňa garap,

Aşyr, hol gaýaň ýüzündäki höwürtgäni görýärmiň?

Haw görýäriň.

Ana şol Daşdeşeniň howürtgesi.

Şony almanyň ebeteyini tapman durus. Men düşündim. Ýoldaşlarymyň biri belli mirasgär muzeý işgäri-di. Men ke kelläm, garşy boldum. Olar Daşdeşeniň höwürtgisini okuwçylara görkezip, guşlaryň bu hupbatly zähmeti hakynda gürriň berip, höwürtgäni-de muzeýde eksponat hokmünde goýaslarynyň gelyäninede düşündim. Olar maňa haýyş edip durmasy bir geňsidi. Hamana,men eýesi ýaly.Teý ahyry üçüsi üç ýerden özelensip duransoňlar ylalaşmaly boldum. Iň ýaman ýerem meniň öz eliň bilen alyp

ber diýdiler. Eginlekden etli ganly pälwan sypat şopur ýoldaşymyň egnine münüp gaýa söýenip durdym. Elime çekiçdir demir sümeri alyp höwürtgäni daşyragynda tyrk tyrk edip gooarmaga başladym. Gaýaň ýüzündäki oýuk ýeriň daş töwregini gipisden palçyk edip jüründigi bilen gūberçek formada edip ýasaşsyny görsediň. Eger, eger.... goparmaga beýlede dursun. Ellemägede dözer ýaly däl. Bir ýerden gipisi tapmaly. Agzyň bilen suw daşap palçyk etmeli. Soňam jüründigiň bilen sünnäläp gūberçek formada ýasamak.... Dizaýner.

Men usullyk bilen ketegiň agzyny açdym. Heniz ýaşalmandyr. Täze çatynja üçin niýetlenen borly. İçine - maýdajyk tüýdülen otjazlardan düşelen ekeni. Agzyna-da dagdan agajyndan, girnek gadagan diýlen ýaly atanak gerdelipdir. Görsene muny. Meniň şo bada öýmüzdäki sallançak göz önüme geldi. Ejemiň bizi gözden dilden gorasyn diýip, dakyp goýan dagdanjygy ýadyma düşüp elimdäki sürmeri sydyranhmy duýman galdym.

Meni egninde goterip duran ýigidiň gulagyny gyrdap ere gaçdy.

Görsene muny !???

Yrym etmek ynsanlarda bardyr diýip pikir edişim ýalňyş ekenä bu.

Diňe polat ýaly çünki- dir aýaklary bilen bir guş- ha daşy kowup gaýaň ýüzünden,(tekiz ýerem däl,) öý ýasanmaly, akylyny göwhere deňeýän bir ynsanam ony ýykmalymy ?? Garaž höwürtgäňä goparyp ellerine berdim. Özümem ýere düşüp,birine- de söz gatman maşyna tarap ýöräp gaýtdym. Ýoldaşlarymyň näme karara gelenini bilemok,biz dostumyz bilen hoşlaşdyk-da dag içi bilen ýene ýola düşdük. Indiki barjak obamyz, Saýwan obasydy. Bu oba giren ýeriňde, bugdaýy orulyp mal

örüsine öwrülen meýdana gözüň düşýär. Her kim içki oýlanmssy bilen dymyp barşymyza, birden maşynymyz saklandy. Şofýor ýigit bize seredip;

Bäh, eşek sürüsi bar diýseler ynanmazdym. Sygyrlar- hezil edip otlap ýör diýjek boldum weli bular eşek sürüsi ekenä.!

Her kim bir zat diýdi.

Meniň pikirimçe eşekleň arkasyna şemal çalan bolsa, adamlar birneme gurplanan bolmaly.

Her kim maşyndyr motor edinendir.

Bah, janawerler. Dyžynyň bekärine- de garaşman ýük urlup ýagyr bolan janawerleň gerşiniň ýarasdyr biliniň ýagry bitewersin. Eti haramam bolsa hyzmaty halaldyr. Muňa eşek diýesiňem gelenok. Kakam pahyra eşege garyp galdyran diýýärdi. Gurbangeldi aga diýerdiler, bir goňşymyza :

Baş tümenlik eşegim bar, baş müň tümenlik adraýym bar. diýýärdi. Goý ine gana gezibersinler.

Eşek arpadan doýup ölse özüni şehit saýar- diýip ýone ýere aýdylan dälidir. Aňyrsynda bir hakykaty bolmaly oň.

Biz bu gije muzeýçi ýoldaşymyň

bile okan ýoldaşynyňkyda myhman boldyk. Gowy adamlar ekeni , gujak açyp myhman aldylar. Söwüş edip oba adamlarynam çagyryp hezil berdiler. Gije-de bir çaka bardy diýip obadaşlary biz bilen hoşlaşyp gitdiler. Düşek atylansoň menem erime gecip ýatdym.

Ýadawlykdanmy nämemi, esli wagt ýatyp bilmän, ahyry uklapdyryn.

---Ynha. Häлки höwüwürtgäň ýany. Beýle ýanymda maşynymyz dur. Men maşyna tarap ýöräp ugranymam şoldy welin, üstümden pasyrdap indi bir bela. Ganatlary bilen ýüzüme urýar hem aýaklary bilen depämi dyrnap deşäýjek bolýar . Nen zordan özümi maşyna atdym. Garrygowagyň agzynda üýşüp oturan bir sürü guşlara gözüm düşende bar zat düşnükli boldy. Bular hamana alamançylardan goranmaga üýşen oba adamlaryny ýadyma saldy. Wah, göwnüme getirenim alnyma geläýmelimi diýsene. Bular şol tüp bozar talaňçyny ýesir alyp. indi jeza bermäge gelipdirler. Olar maşyny çala kakdyryp uçup geçip, uly gykylyk bilen daşymy gabadylar. Bir zatdan gorksam öwlyäleri çagyran bolýadym. O dagy diliňe geläýse nädersiň. Birdenem imisalalyk boldy. Bir goçak guş gowagyň depesine.gondy. . Megerem serdarydyr. Indä gidäýjekler ýaly diýenim şoldy welin, meni olaň barysy maşyna urdylar özlerni. Ozalam ýapgydyrak duran maşynyň aşak tigirlenip gaýdannny edil gorpuň gyrasyndan inenini görüp ýetişdim. Indi giçdi.....

Çirkin sesime öýüň eýesi oýanyp

--basyrganýañyz, turaweri inim -diýip başujymda dur ekeni. Utanyp, daş çykyp gitdim. Dolanyp gelsem ..barysyny örüzipdirin. Näme boldy- da näme boldy - diýip sorag baryny berdiler. Men bolan wakany gürüň bermekden saklandym. . Özümem haýran- diýip, başdan sowma jogap berip oňatdym. İçimden bolsa öý eýesiniň bu wakany eşidäýse;- päheýde weli. Meniň myhman diýip söwüş edip hormatlan adamlaryma tüp bozar alamançy ekeni diýäýmesin diýip howatyr etdimde, bu syry açman özüm bilen alyp gaýtdym. Meňki nädogry bolaýmagam ahmal.Ýone;

Dost ýaralandy

Meni ussat saýyp

hormat goýanym

Hormat içre ýalňyz dogan saýnym

Maňa derdin aýdyp köňül çoýanym
Bir hata eýledim dost ýaralandy
„Kemler" serpaý aldy „Has ýaralndy

Ozalam ýyndamdy gamçam urulan
Hak sözleri daşa degip burulan
Töhmäte ýanalyp meňzi saralan
Gözlerinde ýaşy dost ýaralandy
Nadan serpaý aldy has ýaralandy

Köki daşda, köňli bossanlar hany?
Täleýler ýazylan dessanlar hany?
Eý älem eýesi Hanlaryň hany,
Bir hata eýledim dost ýaralandy,
Paýhasdan lybasly Has ýarakabdy.

Aşyr diliň sakla, asyl-ha dagla
Köňli bossanlara gül çemen bagla
Gözýaş günäň ýuwar, agla ha agla
Bir hata eýlediň dost ýaralandy
Mähr muhabbetli has ýaralandy.

Gözi dänede bolan guşuň aýagy duzakdan gitmez.

Gurduň tüýi düşsede hūýi düşmez.

Gurt garraman it ýüzigaralykdan çykmaz.

Gözden düşen adam göwünden-düşer.

Gelin girmedik öý bolar.
Ölüm girmedik öý bolmaz

Könedenem gaç, ýöne-denem.

Könede baha bolsady bit bazaryna nur ýagardy

Mydar - oňuşuk, bialaç dostlyk.

Ir ekseň ekini urar ýere kökünü.
Giç ekseň ekini açlyk açar sepiňi.

Galsaň ogul eline, mydar eýle geline.

Г а м г у с с а н а б е н д и б о л у п я т м а с е н
О я н А ш ы р , г а п ы д а д о с т с е с и б а р
О я р м а г а э ж а п э д и п г и т м е с и н ,
О я н а в е р г а п ы д а д о с т с е с и б а р .

Gelipdir gapyňa Öz göwnün ýykyp
Dünýelikdir nebsiň jylawyn çekip.
Söhbet çemenini boýnuna dakyp
Daýanawer, gapyda dost sesi bar.

Öz gussasyn gizläp göwnüň alarly
Dert egşişip jana derman bolarly
Misli gülli meýdan ýaşyl sonarly
Söýenewer, gapyda dost sesi bar.

Dort aty bar barysyda jylawly
Biri sabyr aty gözleri alawly
Biri takat,yhlas,gaýrat gylawly
Guwanawer gapyda dost sesi bar

Mũň ýaşly çynarlar dag erenleri,
Ýene görsem diýdir bir görenleri.
Aw edip ynjytmaň dag jerenleri,
Daglaň bize inen sili bar, sili.

Derelerni synlamaga göz gerek
Waspyny etmäge sözũň uz gerek.
Barsaň myhmansöýer,jomart ak ýürek,
Daglaň daga meñzeş ili bar ili.

-diýip, bu setirleri özũm ýazypdyma. Hawa, daglaň ilinem gördũm., silinem.
Adam düzelmän geşjegow

Gözi dänede bolan guşuň aýagy duzakdan gitmez.

Gurduň tüýi düşsede hũýi düşmez.

Gurt garraman it ýüzigaralykdan çykamaz.

Gözden düşen adam göwünden-düşer.

Gelin girmedik öý bolar.
Ölüm girmedik öý bolmaz

Könedenem gaç, ýöne-denem.

Könode baha bolsady bit bazaryna nur ýagardy

Mydar - oňuşuk, bialaç dostlyk.

Ir ekseň ekini urar ýere kökünü.
Giç ekseň ekini açlyk açar sepiňi.

Galsaň ogul eline, mydar eýle geline.

Д а г б а ш ы н а г ы ш д у ш е р э р б а ш ы н а и ш .

Д а г б а ш ы д у м а н с ы з б о л м а з .
Э р б а ш ы г о в г а с ы з б о л м а з .

Я г ш ы х а т ы н а р п а у н у н д а н а ш э д е р ,
я м а н х а т ы н б у г д а й у н у н к е ш э д е р .
Б у г д а й а р п а а й д а р м ы ш :
--М е н б о л м а с а м г а р ы г ы н ,
к ы р к а й е т е р я р ы г ы н .

Dost çagyrsa ýatyp gaýtýaň,
Arzuw baryn çatyp gaýdýaň.
Haky dostça ýokdur öýtäň??
Ýor, Haka zara baraýly.

Daglar dur ybadatda,
Baglar hem bu adatda
Gezmòwer jahalatda,
Tur, namaz jaýa baraýly.

Dostdan alsaň gaýdyp biýrsen.
Alkyş baryn aýdyp biýrsen.
Hakyň berenne nä diýrsen??
Ýor hökmi zora baraýly.

Suw deý doňup -çöşüleýli.
Ýüň deý süzlüp işileýli.
Mömünlere goşulaýly
Tur, dergahyna baraýly.

Bagt diläp ta:ýyň tapdyň.
Ogyl gyzdan paýyň tapdyň
Dowletli ojak, jaýyň tapdyň.
Şükür bargähe baráýly.

Kalbyň içre öýi bardyr.
Bendesine söýi bardyr
Kimiň kimde köýi bardyr,
Ökünjiň hakdan diläýli.

Aşyr, haý haý,häzir bol.
Görmez diýme, nazyr Ol.
Toba jaýa nazar sal,
Tur, ýapmanka baráýly ?

At deý çybyk uruldyk
Künde bolup sürüldik
Nà gūzeranlar kyldyk
Şükür alhandulillah.

Hyzmat bilen tanaldyk,
Töhmet bilen ýanaldyk
Dergähiňde synaldyk
Şükür alhamdulillah.

Suw deý doňup çöşüldik
Ýüň deý egrip işildik
Kim ýagşy,ýaman bildik
Şükür alhamdulillah.

Gözlerde gorky galdy
Süýekleň durky galdy
Umydyň örki galdy.

Zikru alhamdulillah.

Gaýalarda ýòredik
Yrgaý başyn yradyk
Nirelerde örledik
Gördük alhamdulillah.

Göz içinde görüldik

Ýaý ujuna gurulduk
Daşa degip buruldyk
Urduk alhamdulillah.

Kürede ýandyk bişdik
Sandalynda taplandyk
Zer çäýylyp saplandyk
Bardyk alhamdulillah.

Biller goşa guşakly,
Ellermiz paýteşekli,
Bolduk oňlan uşakly.
Şükür alhamdulillah.

Daga baryp ýyz tapdyk.
Deresinden hoz tapdyk.
Mähirli hoş söz tapdyk.
Şükür alhamdulillah.

Ашыр, daşa gül bitýr.
Galamyna dil bitýr.
Dal oky daşdan ötür.
Gördük alhamdulillah.

yazgynyn shu yerinde hajy aga shahyr Italmaz Akmyradyň galamdashlary bilen dushen suratyny
ugratdym

Гозумин яшыны сак оап билмедим.

Агачлар дик дуран еринде олейрлер.!?

Булар Туркменин Пайхас галасыдыр.

Бахасы етирилмедик Говхердир булар.
Илине эдеп акыл ахлак донуны гейдирип анла
рна зер чаян зергэрдир булар, Хээээээ !!!!!???

Шондан улы окув жай болмаз. Сана бир юмуш! О
лары ишлап кандидатлык ишач.

men bu yerde linedaky "Bir soz" atly edebi toparda/akkauntnda/ goyulan "Hat" atly goshgymy
ugratdym. ol sheyle yazdy

Б е р е к е л л а ! П о э з и з и н ч а г б а с ы н а э з и л и п у г р а
п с и н и з .

Б у х а л д а о з у н и ж ы л а в л а п , ж ы л а в ы н ы б и р к э м и л
и н э л и н е б е р с е н и з , о л с и з и а н д у н ь э с и н е , Т а н
д у н ь э с и н е а л ы п г и д е р д е п о э з и н о т л у к л ы , д а т
л ы к л ы с о н а р ы н д а о т л а д а р , ч е м е н б о г д ы р .

Б у ё л а е к е г и д и п б о л м а я р .

/М и з а н а т л ы й ы г ы н д ы м ы с а н а о к у д ы п б и л е н б о л
с а д ы м !/

Bir söz

Maña gerekdi-dä,şol ajaýyp söz,
Paýhasyň kâninden alynan bolsa.
Iň bolmanda „ýarym sözem" bolsa uz,
Bal ýaly, zagara çalyňnan bolsa.

Bir söz kereminden dünýe nurlanýar.
Ruhuň kuwwatlanýar, aklyň gorlanýar.
Nirden yzlajagmy bilmeýärim men,
Aýtsaňyzla, o söz kimde gizlenýär !?

Oňa duşup bilmä,yzaly göwün,
Şypa gözläp gapy-gapy gezil ýor.
Her gapyda dūwūlensoň bir dūwūn,
Sabyr käsesine atyp ezip ýör.

Bilýärdim geljegiň,bolupdy bir çen.
Ýakup kimin intizardym ýoluña.
Ýa-daÝusup kimin zyndandamyň sen?
Gandal geýip baraýyn sen ýanyña.

В а т а н а р з у в ы
К ө н л у м с е н д е г а л д ы , ж а н а т а в а т а н
Б а к ы г ы ш х е м б о л с а н , г а р л а р ы н я г ш ы .
Я т и л л е р д е г а л ы п . к и м б а г т а е т е н ,
Ч е к с е м ө з и л и м д е з а р л а р ы н я г ш ы .
С е н и н м - э х р и н г и т м е з к ө н у л ч э г и м д е н ,
Д а ш д у ш е н м и в е м е н , б и т е н б а г ы м д а н .
Б и р д е м х о в а н с о р с а м . и й с е м д у з у н д а н ,
Ө з и л и м и н т и к е н , н а р л а р ы я г ш ы .

Я - я р а д а н , б а г ш э т п а з л ы н н е с л и м е ,

Х а з ы к с е н, к е р е м и н б е р с е н д е с т и м е .
Ш а л а р ы н к ө ш г у н д е н з ы я т, у с т у м е ,
В а т а н д а н к у л б е б е р, т ө р л е р и я г ш ы
А т д е п и ш е р, а т т о й н а г н а а т ч ы д а р,
М у ш г у л и к ө п б о л а н у к у д а н б и д а р,
Г ө з у м и н ө н у н д е, б и р в а т а н, д и д а р,
Ө з и л и м и й э р к и н к ө р л е р и я г ш ы.
С а б ы р к ы л д ы к б а ш а б е л а - е т е н д е,
К а з а с ы н а р ы з а б о л д ы ө т е н - д е .
С и л д е м и н е д у ш у п, а к с а м , в а т а н д а ,
Г о й з ы н д а н д у ш е й и н, д а р л а р ы я г ш ы.

Ы к б а л ы н ө н у н д е ч ө к у п б и з д ы з а,
В а т а н с ы з н е - м и р а с, о г у л а г ы з а .
С е н д е н ө в с е н е л л е р м ы л а й ы м й у з е ,
М у ш г и а н б а р ы с л ы, б а г л а р ы я г ш ы.

М у н д а б а р ы м т а ш л а п г у л у н б о л а й ы н,
О ж а г ы н д а я н ы п, к у л у н б о л а й ы н.
П у р с а т б е р, д е м д а р т ы п о н с о н ө л е й и н,
Я т е р и н к ө ш г у н д е н г ө р л е р и н я г ш ы.

Ш е р а п а т ы н т е ш н е л и г м и г а н д ы р с а
Д и д а р ы н а й р а л ы к о д у н с ө н д у р с е ,
Н е с и л л е р м и в а т а н ы м а г о н д у р с а ,
С у р т е й и н й у з у м е, т о з л а р ы н я г ш ы.

В а т а н д а н х и л е с и з э р к и н г у л е р м и
Я п р а к с ы з а г а ч д а с а я б о л а р м ы ,
Д и л - п д о г а л а р м ы н к а б у л б о л а р н ы ,
З и к и р л е м х е н ч е к е р, с а з л а р ы я г ш ы.

1. А ш ы р я з а р в а т а н з а р ы ң д и л и н д е н
Х и ч к и м а з а ш м а с ы н д о г а н и л и н д е н .
Б а л а р ы с ы б о л у п, в а т а н г у л у н д е н,
Т и р с е м т е н е к а р д ы р, б а л л а р ы я г ш ы.
М у х а м м е т! Б к г о ш г ы н ы в а т а н н а г е л и п б и л м э н а
х ч е к и п й о р е н б и р Т у р к м е н я ш у л ы с ы н ы н й у р е к
з а р ы н ы б е я н э т д и м .

Görmäge geldim

К ө п е т д а г ы н х е р д е р е с и н г у л а ч л а п,
М ө х р и б а н л а м с и з и г ө р м - г е г е л д и м .
Й у р е к б и й р е б а г л а п, б а р и ш и м т а ш л а п,

Х а л-у а х в а л ы й ы з с о р м а г а г е л д и м.

Г Ө з д е н у ч с а н ы з а м й у р е к з а р ы с и з,
Д о г а л а р м ы н х е н и ч е к и л е н т а р ы с и з,
Я р т ы г Ө в р-м о н д а, г а л а н я р ы с и з,
Г Ө в р-м и н г а л а н ы н г Ө р м-г е г е л д и м.

Б и л ь-э н, с у в с а н с ы н ы з д о г а н м-э х р и н е
Г Ө б е к г а н ы н с и н е н в а т а н ш-э х р и н е,
Д о г а н л ы к б о р ж у м ы й у к л-п у с т у м е,
С и з и н б и л е н с Ө х б е т г у р м а г а г е л д и м.

А г а ч л а р ы й к Ө к и у з а р, д а г а ш а р,
Ы н с а н к Ө к и - л е м и ч р е и л а ш а р,
Б е д е н ы з а ч е к с е, ж а н ш о н а у й ш е р,
Ш ы п а б о л с у н, ж а н ы м б е р м-г е г е л д и м.

А ш ы р а й д а р, а й л а р-г у н л е р й Ө р у л е р,
К ы с м а т и ч р е х е р-н е, б а р ы г Ө р у л е р,
К Ө н у л л е р х у м м е т и, с Ө х б е т г у р у л а р,
Ө з и л и м д е н х а б а р б е р м-г е г е л д и м.

Б у г о ш г ы н ы М а г т ы м г у л ы П ы р а г ы н а р а м г э х и н д е
т у р к м е н д о г а л а р ы м а о к а д ы д ы м.

Б у н ы а р а м г э х и н б а ш ы н д а о к а д ы м.
Ш а х ы р ы м

М а р у-ш а х у ж а х а н, т у р к м е н и л и н д е н,
Г а р а г у м ы н ч Ө л, б е е в а н I д у з у н д е н,
Д о г а н - г а р д а ш, у л ы н-к и ч и н д и л и н д е н,
Э с с а л а м - а л е й к у м, а т а м - ш а х ы р ы м.

Д о г а с ы д у ш г е л и п, г Ө г е р е н г у л д е й,
К Ө н л у м и з ж о ш д у р ы п а к д ы р а н с и л д е й,
К у р ъ а н ы ш е р х э д и п, т а б а д а б а л д е й,
Б а ш ы м ы з б и р с у п р а ч а т а н ш а х ы р ы м.

«Ө л м е з д е н ө н ө л у п» ж и с м и н г у м э д и п,
«м е н и- м е н-д е н» а й р ы п, ө з у м т а н а д ы п,
«Х а с а д, у ж у п, к и б р, р ы я»-ж е н э д и п
«Н е б с и н ш у т р и» б и л е н с а т а н ш а х ы р ы м,

Х е р д у ш а н ы н х ы з р б и л-д е д и д а р б о л,

Х е р г и ж - э н и г а д ы р б и л - д е , б и й д а р б о л ,
Х а к ы я н ы н д а б и л , м ы д а м х - э з и р о л ,
Д и й и п , х а к ы к а т а е т е н Ш а х ы р ы м .

А т а н Д ө в л е т М - э м м е т , м о л л а А з а д ы ,
Д у н ъ й - д е н э л у з у п а л д ы б у а д ы ,
В а г з ы - с у в д ы р , ө ч е р н е б и с и н о д ы ,
А т а с ы н ы у с с а т т у т а н Ш а х ы р ы м

Watan zary

Göbek ganym sende, jan ata watan.
Jowzadyr epegeñ, garlaryñ ýagşy.
Ýat illerde galyp kim bagta ýeten.
Çeksem öz ilimde zarlaryñ, ýagşy.

Seniñ mähriñ gitmez, köñül çäğinden.
Daş düşen miwe men, biten bagymdan.
Erkin, howaň sorup, gezsem düzüñde,
Seleñläp görünyän baglaryñ ýagşy.

Seniñ waspyñ edip, barça neslime.
Wesýet baryn etdim, wesýet üstüne.
Şalaryñ köşgünden zyýat üstüme,
Üstüñden külbe ber, törleri ýagşy.

„At depişer, at toýnagna at çydar“
Gorkusy kop bolan ukudan biýzar.
Aýralyk mukamyn çalsa goşa tar,
Uzakdan eşdilýär, sazlaryñ ýagşy.

Sabyr kyldyk, başa bela ýetende.
Kazasyna razy boldy, öten-de.
Sil suwuna boküp, aksam watana,
Jesedim ýetse bor, görleriñ ýagşy.

Munda barym taşlap, guluñ bolaýyn.
Ojagyñda ýanyp külüñ bolaýyn.
Bir dem howaň sorup ser hoş bolaýyn,
Pyrkatyñda çeken horlugym ýagşy.

Watandan hilesiz eşret bilermi,
Ýapraksyz agaçda saýa bolarmy,
Diläp dogalapmyñ kabul bolarny, janyn gurban eden ärleriñ ýagşy.

Aşyr, ýazdym watanzaryñ dilinden.

Hiç kim azaşmasyn dogan ilinden.
Bal aysy bolup,watan gülünden,
Tirsem tenekardyr,ballary ýagşy.

/

М у х а м м е т с а л а м !

В а т а н з а р ы а т л ы г о ш г ы н ы а з р а к и ш л е д и м . Г о р
у н ш о н ы !/

Ceniň şygrylaryny laýndan okadym. Sizde Italmaz akgaň zehinini görýäriň. Goşgylarnyz izina dü
şürip menem asmanyň aýyny ýassanmaga alyp gitdi. Bayraga mynasyp. Etjek belligim we
maslahatym bar. Ýone meň gözleýän zadym beyleki şygrylaňda bardyr. Solaryny okap
goreýin. !!!

Umuman sözleri geregiçe ulanyp bilmek tehnikaňyz bar

Mende kemlik edýär. Çünki men 22- y. Dini,belagat , melamat, mantyk, kerahaty. Etimologiýany
öwrenip şygrydyr gazallara üns etmedim .şoň üçinem men „Sebäblere görä ýazyp bilýän.
Sizde ylham bar. Boýuňa guwanşym ýali zehiniň we guýma gursak ylhamyňa guwanýan jan
inim !!!

Daglaryň keşbi

Depesi gar, buz bürenen.
Deresi bar uz bürenen.
Jülgesi owaza dolan,
Erem,keramatly daglar.

Sende ynsanyň keşbi bar.
Göçgün köňülleň köşgi bar.
Birkararlygyň yşgy bar.
Mydam berkararly daglar.

Baglarynyň egik başy.
Miwesi kúýsetmez aşy.
Gyýgyrsaň ynjkdyr, daşy,
Indirer,gaharly,daglar.

Salam berip, eda bilen,
Şözleşdim men seda bilen.
Her ädimde „Huda" bilen.
Çykdyň men, hatarly daglar.

Hünär berer, ussa bolsaň.
Şypa berer, hassa bolsaň.
Derýa kimin, pesde bolsaň,

Bagş eder, suwlaryn daglar.

Çür depesin bürgüt gorar.
Kemerinde gaplaň gürler.
Käkilikler täsin saýrap,
Gezerler, erkana daglar.

Ýaş soraşsaň aýtmaz syryn.
Boz dumana gaplar seriň.
Seresap bol ! basjak ýeriň,
Gara söýmez marly darlar.

Jülgeleňde gözel ilin,
Degräňden çekipdir ýolun.
Kä joşduryp, däliliň,
Bolmaň, ilden arly daglar.

Çynarlary Ereni-dir,
Enarlary keremidir
Awlagynda jerenidir,
Kyýatdyr, serdarly daglar.

Jylgalary dilim- dilim
Zawlary baglydyr, telim.
Sarkyp dur ýabany balyň.
Ir-iýmişden gorly daglar.

Gowagynda maly gyşlar.
Janly jandar, bary gyşlar.
Turaçlar barlygyn buşlap.
Söwüş eder, barly daglar.

Gozgantlydyr geçitleri.
Hatarlydyr uçutlary.
Derde dermandyr otlary.
Tebibu-habybly dadlar.

Deresinde hurna biter,
Alwan, Ülweň, Burma biter.
Hödür etse Kābā ýeter,
Sahawat berimli daglar.

Myhammetjan ! Daglaryň keşbini 10-gün dagda myhman bolyp gowagynda ýatyp ýazdym. Iş lemedimem. Gor hany !

Enemiň keşbi

Hakyň didaryn gören,
Suwa meňzeş ejejan.
Köllerde mekan tutan,
Guwa meňzeş, Ejejan!

Ýüzüň ýygırt, gasyny.,
Seň ömrüň tagmasymy.
Balam- diýen sözleriň,
Ynjyk kalbyň sesimi!?

Bir meni däl, hüwdüläp,
Ukladýaň nijeleri.
Ýüň egrip, jorap örüp,
Geçirýaň gijeleri.

Saýgylap ýüň saýyşyň,
Emgegmi kowýan ýaly.
Soň, darap sümekleşýiň,
Bedenim ýuwýan ýaly.

Uzak ýola gidäýsem,
Çörek paýlar sadaka.
Ýolda galan gözleriňe,
Bolaýyn men sadaga.

Käte ýatlap bir zady,
Alyslara bakyp dur.
Gyňajynyň ujuna,
Göz ýaşyny döküp dur.

Çekindim soramaga,
-Nä aglaýaň Ejejan,
Gizläp ýurek hasratyn,
Aglaýardy sojaman.

Köräp dur, oň kalbynda,
Nägehan uruş ody.
„Uruş“-sözünde galdy,
Nijeleriň perýady.
Gozgant---Dagyň geçmesi kyn ýeri.

Kyýat-- Dag goçlarynyň serdarynyň ady.

Burma-Bugdaý.
Goşgydaky üýtgeşik sözler bu.
Türkmen halysy

Her çitimiň meňzär,Kuran hatyna,
Assyn, üssün teşdit,tenvin,metine.
Mynasyp serpaýdyr bedew atyna.
Dünýäň törün bezänTürkmen halys

Senadyr, çitende çitimleň sesi,
Atyň toýnak urşy,kakymlaň sesi.
Durkuňa siňipdir,gözelleň ysy
Görki gyzdan uzan,türkmenhalysy.

Doýgun gyzyň gölleň gülleriniň keşbi
Ak ,asmanyň,sary-çölleriň keşbi.
Törünü bagş eder salaryň köşki,
Ýürekleň ýşgydyr türkmen halysy.

Toprak, älem,goçak,başlam ýolydyr
„Göle düşse ýola düşen ýalydyr"
Bilmen niçe asyr,ömür salydyr.
Howene düşlydyr, türkmen halysy.

„Ak guşy"ýatladar parahatlygy.
Gök nagşy kölleri, derýaýy sili.
Eriş-argaç taryhy, geçilen ýoly.
Ýazylan kyssadyr,türkmen halysy.

Egrilip бүkdürlen tary ýolunmaz.
Güýe, bit tokunmaz, syry bilinmez.
Sende ornalmasa dutar çalynmaz.
Bagşylaň waspydyr,türkmenhalysy.

Erşiniň sypap öter, daragyň bady.
Keserne göz ilmez, elleri jady.
Der bolup seçiler ýüreginiň ody.
Öýdümli owazdyr, türkmenhalysy.

Sen törümde bolsaň açlyk duýmanam.
Dokunan gözlerim özgä gyýmanam.
Enelerden myras kesbim goýmanam.
Külbämi köşk eden,türkmenhalysy.

Asyrlap dursada gymmaty ýitmez.
Gözi düşse täjir deňiňden ötmez.
,Ýûňsüz öýüň gyzy bezenip gitmez"
Toýum, öýüm bezän,türmenhalysy.

Aşyr hajy,söz tapmadym waspyňa.
Aperin,inçeden syrly kesbiňe.
Münüp haly ýükli kerwen üstüne.
Sendeý dünýä gezsem,türkmenhalysy.

Çöllerinde galan ojak kûli bar.
Göllerinde sähralarmyň gûli bar.
Okap bilseň sözlär,ajap dili bar.
Joşgundyr,daşgyndyr türmen halysy.
Paýhassyz bu ýola gelip bolarmy,
Geleňsoň kimligiň bilip bolarmy?
Adam ogly şükür et,günäň ysy ýok,
Bolsa seň ysyňdan durup bolarmy !???

С а г б о л М у х о м м е т ж а н . А к ы л з е х и н х е м м е с и т е
ж р и б э м э т э ч д и р . Т о п л а б е р т е ж р и б э н и . с е н у н ё л
у н д о г р ы .

Bentler

Iman, ygrar,hem pespäl,
Sabyr kanagat,hoş hal.
Çyn dostluk hem ýagşy ýar,
Mynasyp Äri kûýsär.

Sähralar,ymgyr çoller.
Derýdyr üňüz köller.
Aý -gün, asman,ýyldyzlar,
Abadan ili kûýsär.
Ýazgytda çöken
dertler.
Sabyrda,çeker mertler.
Çarpaýa galan atlar.
Menzili. ýoly kûýsär.

Hak zikrin çeken diller
Ykbala kaýyl gullar.

Inçelen yslam ýollar,
Adalat ýoly kűýsär.

Diş saklasa dilleri.
Kuwwat tutsa billeri.
Doýmazak aç gözleri,
Gaş-u, gabak neýlesin.

Alagan elim- beregen.
Ölegen malym-tölegen.
Ýaman bolsa gylygyň,
Aş-u, tabak neýlesin.

Meýgananyň mesti men, meý menden bihabar.
Yşk matagyn çözledim, aşyk ondan bihabar.
Hiç kimse halym bilnez, bir hylwat jaýa düşdüm,
Dünýäniň bary mende, men dünýeden bihabar.

Hejmeddin Kubra
Rubagylar

Gözler bulutlara meňzäp aglasyn.
Jana rahat haram, goý ýas baglasyn.
Başyňy darda bil, döşüňde hanjar,
Dertli dilber, ne ajaýyp çagda sen !

Derwişe tagna söz aýtma, eý jana,
Olar ýşk meýinden ganan bir dana.
Derwişleň kimligin bilmekçimiň sen?.
Älem bir mis bolsa derwişler arpa däne.

Yşk ataşy kalba ýetse dert eýlär.
Derdi ýetik mert ýigidi mert eýlär.
Öz yşgynyň ataşynda alawlap,
Özelere dowzah odun sard eýlär.

Pars we rusdillerinden terjime eden Aşyr Salyh.

Hak ýolunda kämil pyýada gerek.
Janyndan el üzen zyýada gerek.
Doga derman eýle iki çeşmiňe,
Hak üçin aglaýan çyn dide gerek.

Nejmiddin kubradan 27- sany terjimäm bar. Ýadyma düşenni ibärin.

Garaýagyz Hegr oglanjygyň arzy.

Akýagyzja çagalar,
Azat, oýnap çarýanda.
Meň-ä hukuk kanunym,
Çaň basyp dur,OON-da.

Tenimi gara görüp,
Kemsidýärler meni-de.
Men topraga meňzeşä,
Göreňzokmy şony-da.!

Ten bilen ýüz garalyk,
Adam-Howaň günäsi.
Baky jennetden kowlup,
Bolmadylarmy asy ?

Mūsūr piramidasy
Meňzeşdir meň bedenme.
Dagdan daşlarny ýonup,
Daşadyk bu gerdende.

Ýer sarsdyran bombalar,
Ajal okly däriler.
Azatlyk arzuwumyz,
Gara guma garylýar.

Ýa gutratly hudaýa!
Adalatyň eýesi.
Heý ýetmezmi bizlere.
Seniň rehmiň saýasy !??

Hukuk diýilýän kitap.
Barmyka bir aslynda.
Kim ak-gara parh goýup,
Işledikä üstünde !???

Hoja Ýusup Hemedany.
Yşk ýolunda bagri girýan bolan är
Özge ýara köňül bermer, intizar.
Öz yşgynyň ataşynda alawlap,
Ne jennet ýadynda, ne dowzah eý yar.

Diriligim bir dem içre
Janyň üçin minnetdar.
Pyrkadyňda bir iş kyldym
Din -u dünýäň tutdy kär.
Dünýeligiň meýi meni mes etmez
Köýsüz köňli sowadyp dur Medetkär.

Yşk ýoly aşyga mukaddes menzil
Söwdasy-akyla müjerret menzil
Magryfet ýolunda sergezdan ýürek
Ýa gama ulaşar, ýa guma, bek bil.

Terjime eden Aşyr Salyh
2017 01.10.

Merw-çakmak daşy, manyssy adyň
Ylym ojagynda tutaşdy oduň
Ýyldyza ýol ýasar täze binýadyň
Köşj gurdylar Şahu jahanyň sende.

Kimler saňa gelip ylmyn ösdürüp
Kimse zulum eýläp ömrün kesdirip
Kimler adalatly hökimlik sürüp
Yz goýdylar Şahu jahanyň sende.

Gözýaşlaryň gizläp, içden heň çalyp
Ýow gününde tebil kakyp çañ çalyp
Dutaryň taryna geçmişqn salyp
Saz goýdylar Şahu jahanyň sende.
!

Kimler iman bilen tutdy dinini
Bilini bek guşap çaldy synyny
Watan diýip terk etdi gylç gynyny
Baş goýdylar Şah c ı hu jahanyň sende.

Ylym ýükün çekip eginden egne
Synalaň daglydyr bogundan bogna
Aryflar meňzedip dünýäň ýüzügne
Gaş goýdylar Şahu jahanyň sende

Merw-çakmak daşy,manysy adyň
Ylym ojagynda tutaşdy oduň
Ýyldyza ýol ýasar täze binýadyň
Köşj gurdylar Şahu jahanyň sende.

Kimler saňa gelip ylmyn ösdürüp
Kimse zulum eýlöp ömrün kesdirip
Kimler adalatly hökimlik sürüp
Yz goýdylar Şahu jahanyň sende.

Gözýaşlaryň gizläp, içden heň çalyp
Ýow gününde tebil kakyp çañ çalyp
Dutaryň taryna geçmişin salyp
Saz goýdylar Şahu jahanyň sende.
!

Kimler iman bilen tutdy dinini
Bilini bek guşap çaldy synyny
Watan diýip terk etdi gylç gynyny
Baş goýdylar Şahu jahanyň sende.

Ylym ýükün çekip eginden egne
Synalaň daglydyr bogundan bogna
Aryflar meňzedip dünýäň ýüzügne
Gaş goýdylar Şahu jahanyň sende

Aşyr Salyh.
Kimler söýüp ýaşar,kimler söýülip.
Ähli şowsuzlyklaň aşygy mendim.
Maňa näz çekmegem gerek bolmady.
Çünki,men, söýülip bu dünýä geldim.

Dost ýarlara „Dünýä" gözeli söýüp,
Salamam unudyp ýügürüp ýorler.
Onsoň, neneň dertleimi söýmäýin ?
Bosagamda mydam baş egip durlar.

Men gelen dertlere açdym gapymy.
Gelene git diýmek gelşik siz ahyr.
Dertlem mensiz asla oňup bilenok.
Misli sol aşyk Zöhre-dir, Tahyr.

Kimler öwüp ýaşar,kimler öwülüp,
Çyn aşyga mahsus dälmi bu eýsem !?
Diňe nebsim menden ýüzüni öwrüp,
Ötenok günämi bagyşla diýsem

Kimler kowup barýar,kimler kowulyp.
Erkine goýanok,ýürek o:tlary.
Gaçanlar gutulsyn,kowanlar etsin.
Orta ýolda büdremesin atlary.

Gam gussasy bilen nakgaşlyk eýläp,
Gözel keşbim sūnnäleýär Biribar.
Sabyr ýodasynda hemraňy taýlap,
Bir birmize , edip goýdy intizar.

Wahee-ý !

Ir bilen namazyny okap bolşuna, sygyrlary sagyp,iymläp sūrā goşynça ejemiň aladasy etik bolýardy. Bizi oýarmaga dözmän, özi kösenip ýörşüne haýpym gelse-de,bir gün oýansam ene bir g ünem oýanyp, kömekleşip bilmän galýardym.

Şol hysyrdylary adat edinen ejem, basdaş,özümnden kiçi inim ikimizi naharlap okuwa ugradyp,özem kolhoz işini gitdi. Mekdep bilen öýümüz gaty daş bolmasa-da,gijä galmajak bolup ulgap diýen ýaly gitdik.

Okuwmyzam başlandy. Näme üçindir, hemme okuwçylar maňa naýynjar seretýän ýalydy. Men üsti başymda bir laý ýene göz gezdirdim. Erbe ýer. Onýança klasymyza mygallymymyz gelip girdi. Hemmämiz ör turup salamlaşdyk.

Bu biziň başlangyçdan okadyp gelýän mugallymymyz, näme üçindir,esli wagt bäre bizi okatmandy. Oňa derek Ogulla mugallyma okadýardy. Mugallym stoluň başyna geçişine jurnalyna bellik edip boldy-da, ýerinden turup biz bilen ýekän-ýekän , başymyzy sypap görşüp çykdy.

Biz arakesmede oýnap gelip ikinji sapaga başladyk. Ol birden maňa seretdi-de,elindäki galamy bilen ümläp öňe geç diýdi.Men beýle duýdansyz, alarylyp seredýän mugallymaň gözünden gorka- gorka öňe geçdim. Menden soňam ene üç okuwçynyň adyny tutup öňe geçirdi.

-Ýeri Aşyr, meniň ýoklugymy bildirmäň. Okuwnyza doly gatnaşyp sapaklaryňy gowy okaň diýmedimmi. Hiç bir sebäpsiz bir hepde okuwa gelmänsiň, näme ýaramadyňmy ? Men gorkyma çala başymy ýaýkadym.

- Onda näme, sygyr bakdyňmy ?

Bile oturýan partadaş gyž ýerinden turup bir zat aýtjak bolşam şoldy weli,
Senden zat soramak, otur -diýensoň bialaç oturmaly boldy.

Garaz ,herimize bir zat diýip käýindi-de,
Aşyr sen sapakdan soň galarsyň.
Şonda gürleşeris - diýdi-de sapaga başlady.
Ilki görşende mähir suwy bilen suwaran mugallymyň soňky bolşy
meni serpmeden ýykylan ýaly etdi.
Klasdaşlarymyň pursat tapdygy meň ýüzüme naýynjar seretmeklerine çydaman ýüzümi tutup
sessizje aglap başladym. Mugallym jan edip sapak düşündirip durşuna maňa ünsem bermedi.
Ahyrky sagadam jaň sesi bilen tamam boldy. Hemmeler sumkalaryny alyp çykyp gaýtdylar.
Mugallyma;
-Sen oturuber, men häzir geljek diýdi-de çykyp gitdi. Birnäçe minutdan elleri dolly depderleri
bilen girdi-de.
-Sumkaňy goýda, şu depderleri eliňe al -diýip,häлки depderlei sumka salyp elime tutduryp:
-Düş yzyma -diýdi.
Biz mekdepden çykyp esli arany açamyzdan soň meni öýlerine alyp barýanyňa düşündim.
Şol barşymyza,bize garaşyp duran, Ogulla mugallymyň deňinde durdyk. Ogulla mugallym meniň
elimdäki sumkany aldy-da;
-Güljan! Aşyry nirä alyp barýaň. Goşuny maňa goýaýmaly ekeni-
diýenden şol otlukly nazary bilen maňa seredip;
- Bir hepdeläp okuwa gelmändirä bū.
Senem idäýmänsiň. Barlag gelse men näme jogap bereýin,
diýip, Ogulla mugallyma igenip başlady. Meniň barmaklarymdan tutup duran Ogulla mugallym;
-A gyz! Sen eşitmediňmi ?
diýdi-de ýuwaşja gulagyna pyşyrdady.
--Waheey, wah- wah jigimjan! Meni bagyşla,men guraýyn eşitmesem näme - diýşine elindäki go
şlarynam taşlap tarsi gujaklady-da elimden ýüzümden ogşap aglap başlady.
Üçümizem agladyk. Okuwdan gelýän beýleki okuwçylaram daşymyza üýşüp hümer boldylar.
Olar derrew özlerini dürsäp, menem özleri bilen gaty- gaty ýöräp alyp gitdiler. Öýlerine barşyna
özi ellerime suw akydyp ýuwundyrdy-da , tapan zatlaryndan öňümde goýup meniň bile
naharlandy. Soňra özünden uly agasynyň gozakly motory bilen öýümize getirip, ejem bilenem gū
rleşdi-de hoşlaşyp gitdi.
Hawa, ol kakam pahyryň aradan çykanyny eşitmän ekeni...

Şu hekaýany işlep ýetişmedim.

Elimdäkini alsaňam....

Gadymy Merwiň üstünden geçýän beýik ýüpek ýoluň ugrunda kiçeňrāk oba bardy. Muňa Nazar
awçynyň obasy diýýärler. Bu töwerekdäki obalara garanynda bu obaň gelim -gidimide köpdi.
Obanyň ortasynda pagsadan salnan mesjidi diňe bir namaz üçinem dāldi. Oba adamlary geňes
etjegem bolsalar şol ýere ýygnanýardy.

Obanyň deňinden geçýän kerwen

lerem düşläp geçensoň her kim zeruryny satyn alyp, dokan haly palasdyr baganalaryny satyp
pullanýardylar.

Bir günem öýle namazyndan soň kerwene garaşyp otyrkalar, ýaşy birçene baran ak sakal goja
salam berip eşegini saklady-da:

-Nazar awçynyň obasymyka şu oba - diýip sorady.

Owaldanam,atly -atly baýlaryň atlary tutulman,Nazar awçyň obasy diýilýänne görüplik edip ýören baýlaryň biri goja bakyp;

- Bizä, Nazar awçyň obasy bar diýip senden eşidýäs,Gara nebsi üçin obaň toýyny ýasyny terk edip ýöreniňem obasy bolar oguşýa, Idäberiň taparsýňyz- diýip, sesine bat beribräk ýerliksiz myjabatlar atyp jogap berdi.

Onýança bir çetde oturan ýaşulylaryň biri turup salamlaşdy- da;

-Hawa sakaldaş, şu oba bolmaly.

Şol diýip gelen bolsaňyz oglanlaň birini goşup goýbereýin, alyp barar diýdi

Onýança häлки baý ýerinden turup;

-Siz şu Nazar balaja diýip gelen bolsaňyz gidip oturmaň. Biz ony bäräk çagyraly diýip otyrdyk.

Hany ýigitler şony oky hyrlasy biken alyp geliň!

Aýdylanna mähetdel iki sany atly ýigitler almaga gitdiler.

Baý,

-Aw eden bolup töwerekde tohumluk goýmady how adamlar. Bu zatlaňam hasaba bardyr. Munuň üstesinede Pylan awçyň obasy diýsip, obada bir saýhally adam ýok ýaly. Ata baba gelyän Seýrap d üzüňä ady ýitdi.

Onýança hyrlasyny eşegniň gaňňasyndan dik asyp,idip gelen Nazar awçy, inçeräk sesi bilen salam berip märekäň deňinde saklandy. Ýaş oglanlaryň biri eşeginiň boýnundan tutdy-da aňyrrakda daňyp geldi.

Baý aga awçyň salamyny aldyda;

-Nazar ! Gelen bolsaň ilki hol oturan myhmanyň habaryny al. Soň biz bilen gürleşersiň- diýdi.

Nazar awçy agraslyk bilen saglyk ananlyk soraşdy-da,

- Baý aga ,myhman men diýip gelen bolsa öýde çay çörek beremsoň habaryny alar otyryn. Siziň menlik näme işiňiz bolsa aýdyp oturuň ! Baý aga oňa alarlyp;

-Aýtsam, sen şu günden beýläk hyrlyňy goýmaly bolarsyň.

- o nä beýle höküm, sebäbini aýdyň

, baý aga ?

Sebäbini bilesiň gelse gulak as!

Gara nebsiň bilen obaňdan bizar bolup, tohumlyk goýnadyň keýikde gulanda.Bi hasab zat ýokdyr awçy . Geljek ýaza çelni hyrlyň sesini eşitmäýin. Şu oturanlaňam gelen karary şu !

- Hää. Bolar baý aga. Il oňlasy atyňy soý diýipdirler.Ol elini agzyna etirdi-de dişlerini görkezip

-Bu degirmeni beren alla bugdaýyny hem berjekdir bəý aga.

Baý

- berse nesip etsin. Sen diýleni et!

Edil şol wagt, aýaklarynyň aşagy

gyzgyn çägede bişip,dabanlary çokaýyň oltaňyndanam galňap giden, ýarym ýalaňaç iki sany ýortmança oglanlar awçyny tanap dogry ýanyna baryp salam berdilerde,ara salym salman

-Nazar aga! Bizä siziň ýabyňyza iberdiler Hol biziň obamyzdan Pälwan agaň gelyän jumada kyrkyny berjekler. Şoňa söwüşlik aw edip bersin. Özlerem çul çaga bolansoň elleri ýuka, gaýrat etsin diýdiler,jogabyňyzy eşitsek garaňka galman gaýmakçy diýip, pert pert habaryny aýtdylar..

Indi hemme zat düşnükli boldy.

Baý aga durup bilmän,

Hany ol obaň baýy begi ýokmyşsynmy, awça gūni galdymy.

Oglanhyk çekinmän- baýlara-da bizi iberdiler weli oňki bergisini bersin diýdi. Onsoň bäräk geldik

diýdi.

Bular bilen çekeleşip durman , awçy oglanlara bolar diýdi-de, hâlden bâri garaşyp oturan myhmanynam alyp öýüne gaýtmakçy boldy. Myhman awçydan uzur sorap,awçy aga maňada rugsat beräýiň.

Meniňem haýysym şol awdy.

Dowletliň ýanyndan suwly ýap geçer, bidöwletliň ýanyndan ýowý etik ýol geçer diýleni boldy. Alada üçin alyp goýan malymyzy aldyrdym. Bu gün erte çakylygym. Soňa bir aw edip berseňiz diýip gelşimdi. Siz hálki oglanlaryň ýumuşuny bitiriberiň. Hemme zat bähbide ýazdy. Náme üçin obaňa Nazar awçyň obasy diýilýänine göz ýetirdim . Alla size abraý bersin diýip öýüne gaýdyberýar.

Nazar awçy hyrlysyny taşlap eşegine mündide çöle tarap ýola düşdi Ertesi ikindin ara oba oglanjyklaryň

- Nazar awçy gelýär. Keýik tutupdyr

Keýiik

diýip, jar çekýän seslerine hálki Baý hem ýaranlaryny alyp garşylap,

-Ýeri awçy. Ýaragsyz dârisiz nâdip tutup bilýäň diýen batnyksyz soragyna, Nazar awçy,-

Baý aga. Siz meniň elimdäkini

alsaňyzam alnymdakyny alyp bilmersiňiz diýp jogap beripdir

Aşyr Salyh. 04.03.2017.ý.

Hekaýalar toplumuny bir kitapça edip, daşky suratyna şuny goýsam diýýäb,Muhammet. Neneň görýäň !???/bu yazgyny iki sany yanyp duran şemiň suratyny ugradanda yazypdy/

Hawa. Menem işleýän. Herki zat bähbide çeker ekeni.. Ýadyma düşen zatlarmy yazyyan.

Italmaz Akmyradyň keşbine we poeziýasyna göz aýlaýyn diýseňiz, her baharda Pendi çölüniň gü l gunçaly mahmal sâhrasyna gezelenç edäýiň !

Ol köňlünü aşyklara we ýazlara goýup gitdi...!!!/07.03.17y/

Muhammetjan salamaleykum!

Ähli maşgalaňyzy bahar baýramy bilen gutlaýaryn! Alla sapaly durmuşy nesip etsin. Ojaklary abat bolsun!!!/08.03/

Waspnama

(Gelin gyzlara)

Gyz gelin aýal maşgalam.

Edeb haýasy gaş galam.

Ahllagyň zer parçasý siz.

Genç hazynaň barçasý siz.

Hem uýam siz, hem boýam siz.
Ojak başym hem söýäm siz.

Gerdeninde göterenim.
Taý- taý edip kökerenim.

Ak sūýt beren enäm siz.
Janyň gerrn janam siz.

Ogluna koý bakdyranym,
Gyzyna öý kakdyranym.

Sallaňçakda hūwdūlānim,
Gopuz sazyn çalanym siz

Syryk ujuna gyrkylyk,
Dakyp arym alanym siz.

Şehitleň ojagny saklan,
Dowamatly destgirim siz.

Namysly gūn kert gaýadan,
Özūn oklan , Kyrk gyzym" siz.

Gamly gūnde göwnūm tapyp,
Agylarmy diňdirenim.

Jebir jepañ tozanyny,
Keçe kimin siňdirenim

Är paýhasly, dogum durkda,
Iline han bolanym siz.

Göroglynam utandyran,
Harman dāli pālwanym siz.

Sadap içre gizlin dūrūm.
Bardyr size aýtjak sözūm.

Gutlap bahar baýramyňyz.
Berýān size baýragyňyz.

Öçmesin ojak oduňyz.

Eşdilmesin perýadyňyz.

Bu ýazlar siziňki bolsun.

Owazlar siziňki bolsün.

Àşyr Salyh

Garagum

(Poema)

Eziz sähram,ýürek örkümGaragum,

Kerem keramatly hal ýatyr sende.

Duşmanyna şir deý,dostuna pespäl

Asly diýanatly il otyr sende.

Dogup gelyän nur kuýaşy garşylap,

Alaňy düzlenen go:l ýatyr munda.

Ýüpek ýoluň kerwenine gol bulap,

Çar tarapa uzan ýol ýatyr munda.

Syrgyn çägesini ýeller nagyşlan.

Özün erkin duýup durnalar gyşlan.

Egilmez başlara özün bagyşlap,

Mert-u merdan saýlan çöl ýatyr munda.

Altyndan saýaly ak öý tutulan,

Tärimi tūýnūgi taldan bitilen.

Dutaryna ýüpek kiriş dakylan,

Soňlanmadyk mukam, saz ýatyr munda.

Külbesi köşeje köňli köşkde.

Hüwdülenip ulalandyr beşikde.

Ýaryn urşa ýollap, boşan düşekde

Ysgalmadyk ýañak,näz ýatyr munda.

Gijeler mal bakdym ýyldyz salgylap

Jöwzaňy ötürdim daşym çelgiläp.

Jeýhuny agdaryp derýa köl gurap.

Ak altyndan dörän dag ýatyr munda.

Endişeler göçdi,munda mert galdy.

Iş üstünde gün dogurmak şert galdy.

Gyşym gyşa meňzäp,ýazyň yrsgally,

Berekedin buşlap gar ýatyr munda.

Çöl içinden çekip demir ýollary,
Küren küren oba tutdy go:llary
Uzakdan seleňläp görner tallary.
Miweli bossanly bag otyr munda.

Watanymda erkim,toprakda örküm.
Baglydyr ykbalym mizemez durkum.
Bu döwrany başa täç eder halkym.
Her tūmmegi şehit,är ýatyr munda.

Erenleriň düşlegi sen,Garagum,
Kerwenleňem düşlegi sen, Garagum.
Nesillerne goýup bagt çyragyn.
Parahat, agzybir il otyr munda.

Aşyr hajy aýdar, bagtyýar iller,
Geçmişe nazarlap geçilsin ýollar.
Jahan halky dogan bolsa, ykballar,
Ýoly gaýra düşmez il otyr munda.
Aşyr Salyh ogly.

T ebip we hassa
Rowaýat
Bir hassa gul baryp tebip ýanyňa,
Diýenmiş derdim bar,öter janyňa.

Işim, iýip içip, gezip ýörmekdir,
Saýaly kölgede ýatyp turmakdyr.

Aş iýsemem tagamduzy ýok ýaly.
Suw içsemem damagymda zäk ýaly

Derdim aýtsam, atam gelip ýanyňa,
Ýaramaz söz diýdi,öter janyňa.

Diýdi-Nadan,haçan dynaryn senden,
Derdiňe çäräm ýok,gitgil sen mundan.

-Ne peýdaňy bilýän, ne-de zelesi
Günäkär men,bek tutmadym ozaly

-Ene ataň, hak borjuňy bilmezsən.
Bir kesp edip dogry ýola gelmezsən

Diýip, atam kowdy meni öýünden.
Gutar meniň bu derdimi ,teýinden.

Bu nä dertdir, dermanyňy bileýin,
Näme diýseň,nesihatyň alayyn !

Tebiip diňläp bu dertliniň sözünü,
Gorkusyz gözlerine dikip gözünü.

Diýipdir-ýalan ýok seniň sözünde,
Mende-de derman ýok.Ol,seň özünde.

Eger gerek bolsa derdiň dermany,
Gaýrat atyň münüp,aňlasaň many.

Tapyp ylmyň kökün,azap yapragna,
Goşup,kalbyň sokusyna üýşürseň

Namys tokmagynda yhlasly döwüp
Ynsap eleginden eläp geçirseň.

Gözýaşıňa hamyr edip haýada.
„Halal zähmet"küresinde bişir sen.

„Il-günüň alkyşy"balyndan ga;ryp,
„Kanagatyň" çemçesinde içersiň.

Üç wagtyňa içmek, adat kylarsyň,
Şeýdip, bu derdiňden halas bolarsyň.

Danalardan bir söz dilime geler.
„Gyş geçer, garalyk kömüre galar"

Many alsaň bu sözlerden, aslynda,
Gulak goýsaň,„Çörek kesek üstünde"

Aşyň bala döner, der döküp iýseň,
Yrsgyň üstünde bor, zähmeti söýseň.

Aşyr Salyh ogly.

Muhammetjan salam!

Şu rowaýaty mesnewä öwürdim. Okap pikriňizi aýdyň!

Aşyr Salyh ogly

Türkmen halysy

Her çitimiň meňzär, Kuran hatyna,
Assyn, üssün teşdit, tenvin, metine.
Mynasyp serpaýdyr bedew atyna.
Dünýäň törün bezän Türkmen halys

Senadyr, çitende çitimleň sesi,
Atyň toýnak urşy, kakymlaň sesi.
Durkuňa siňipdir, gözelleň ysy
Görki gyzdan uzan, türkmenhalysy.

Doýgun gyzyň gölleň gülleriniň keşbi
Ak, asmanyň, sary-çölleriň keşbi.
Törünü bagş eder şalaryň köşki,
Ýürekleň yggydyr türkmen halysy.

Toprak, älem, goçak, başlam ýolydyr
„Göle düşse ýola düşen ýalydyr“
Bilmen niçe asyr, ömür salydyr.
Howene düşlydyr, türkmen halysy.

„Ak guşy“ ýatladar parahatlygy.
Gök nagşy kölleri, derýaýy sili.
Eriş-argaç taryhy, geçilen ýoly.
Ýazylan kyssadyr, türkmen halysy.

Egrilip бүkdürlen tary ýolunmaz.
Güýe, bit tokunmaz, syry bilinmez.
Sende ornalmasa dutar çalynmaz.
Bagşylaň waspydyr, türkmenhalysy.

Erşiň sypap öter, daragyň bady.
Keserne göz ilmez, elleri jady.
Der bolup seçiler ýüregniň ody.
Öýdümli owazdyr, türkmenhalysy.

Sen törümde bolsaň açlyk duýmanam.

Dokunan gözlerim özgä gyýmanam.
Enelerden myras kesbim goýmanam.
Külbämi köşk eden,tütkenhalysy.

Asyrlap dursada gymmaty ýitmez.
Gözi düşse täjir deňiňden ötmez.
,Ýüňsüz öýüň gyzy bezenip gitmez"
Toýum, öýüm bezän,türmenhalysy.

Aşyr hajy,söz tapmadym waspyňa.
Aperin,inçeden syrly kesbiňe.
Münüp haly ýükli kerwen üstüne.
Sendeý dünýä gezsem,
türkmenhalysy.

Söz manysyn biler bolsaň ?
Goşar-goşa gary. Eliň tirsekden tä barmaklara çenli aralyga gary sūňki diýilýär. Şol sūňk iki şaha görnüşde bolansaň,, goşa- gar" ýagny assimilleşip Goşar sözi emele gelipdir.
Gary haknyda nakyl getirsek -
Garyňa daýan, Garyňy ýassanyp ýatma.

Ýolbar- bu haýwanyň kellesiniň daş töweregini ösgün „Ýal-lar gurşansoň oňa sypatyndan at goýup -Ýallybars-Ýolbars adyny alypdyr.

Tokly -tok, tuk- ýüň diýmek -ly- artdyryjy goşulma. Ýagny baganadan saýlanan Tokly- ýüňli
Tok-yň ýüň sözünü aňladýan nakyl;
-Aç goýun tokuni iýer.

Kyýat- bu dag goçlarynyň serdary.
Öňüni çekiji manyda.
Naskyl; Sürüde Kyýat bolsa böri aç galar.

Çeltek- tüwi.
Şalynyň çogdam başyna çeltek diýilýär.
Türmenler yrym edip çeltek ýaly köpelsin diýip ogullaryna at dakýarlar.
Çeltekler diýlip tire taýpalar hem bar.
Çeltek hasaby. Soltan Sanjar hezretleri zamanda astrologiýany oňat bilýän Çeltek atly alym bolupdyr. Oba hojalygynda ekerançylykda zerur bolan ýyldyz hasaplamalary düzen bu alyma uly hormat goýup ylmyndan peýdalanypdyr.
Häzirki günlerde Çeltegiň nesilleri Mary welaýatynda we beýleki künjelinde ýaşaýarlar.

Çoňnar- bu adam ady bolyp, iki sözden düzülipdir. Mes.

Çoň-garry. Çoňnar- Çoň - är. Bu at garry adamlarň hormatyna dakylýan „Atagarry " at bilen manydaş. Seýle hem çöňne , gözüm çöňnerdi, Ýa-da ..Çöňürtek" tönne, Garry tönne diýip tirkelip hem aýdylýar. Gyrgyzlarda Çoňgyz- garry gyz diýýärler.

Kiriş ok ýaly göni bolansoň meňzedilipdir.toba etmek dogrylanmakdyr.

Çille -bu pars dilinden geçen söz Çil 40 -sany aňladýar.

Emma türkmen dilinde hem Çille sözi bar. Mysal;

Çillesiz gurulan ýaýa sataşdym.(Magtymgyly işan)

Bu Kiriş . Aýtgý;

Ýaý egri- de bolsa çillesi dogrydyr. Manysy; Ynsanyň aýplaryndan bedeni ýaý ýaly egrenem bolsa ýüregi hudaýa dogrydyr.

Mugt buharda ýok -

Bu pähimi işledim.

Buhar -bu ot ýakylýan ojak. Ot parazlariň çokunan ojagna buhar diýilýär. Pikirimi paýlaş.

Buhara-da köp ybadat edilýän ýer. Awestada .indi netijäni alsak, ojagam odunsyz yssy bermez.

Her bir zadyň zähmedi talap edýänini aňladýar.

Sakally sarmakly adam. Bu öýli işikli adama aýdylýar. Bu aytgy birine aýp ýüklenende aydylýar.

- Utan! Özüňem sakally sarmakly adam!??v

Yslamdan öňki otspazlar oda demi düşmesin diýip agyzlaryny örtüpdirler. Ýaşmak. Ýaşynmak. Bu turki kowumlarda esasam bizde tekelerde meşhur.

Sarmak-aýal maşgalaň sypatyna göre at beripdirler. Mes.

Sarmaklyňojagy otsuz bolmaz.

Sarmaklyň ojagy özüne darlyk eder.

Bular delillik nakyl.

«SÖZ MANYSYN TIRER BOLSAŇ»

☐ Sözler, adalgalar, aýtgylar...

✓ Goşar-goşa gary.

☐ Eliň tirsekden tä barmaklara çenli aralyga gary sūňki diýilýär. Şol sūňk iki şaha görnüşde bolansaň "goşa-gar" ýagny, assimilleşip Goşar sözi emele gelipdir.

Gary hakynda aýtgý mysal getirmeli bolsak; Garyňa daýan, Garyňy ýassanyp ýatma.

✓ Ýolbars- bu haýwanyň kellesiniň daş töweregini ösgün "Ýallar" gurşansoň oňa sypatyndan at goýup, Ýallybars-Ýolbars adyny alypdyr.

✓ Tokly-tok, tuk- ýūň diýmek -ly- artdyryjy goşulma. Ýagny baganadan saýlanan Tokly- ýūňli.

□Tok-yň ýūň sözünü aňladýan nakyl;

-Aç goýun tokuny iýer.

✓ Kyýat- bu dag goçlarynyň serdary. Öňüni çekiji manydadyr.

□Nakyl: Sürüde Kyýat bolsa böri aç galar.

✓ Predohranitel- pida çöpi ýa-da pida çöp.

✓ Çoňňar- bu adam ady bolyp, iki sözden düzülipdir. Meselem:

□Çoň-garry. Çoňňar- Çoň - är. Bu at garry adamlaň hormatyna dakylýan "Atagarry "

ady bilen manydaşdyr.

Şeýle hem çöňňe, gözüm çöňňerdi, Ýa-da "Çöňürtek" töňňe, garry töňňe diýip tirkelip hem aýdylýar.

Gyrgyzlarda bolsa Çoňgyz sözi - garry gyz manysyna gelýändir.

✓ Çeltek- tüwi.

□Şalynyň çogdam başyna çeltek diýilýär.

Türkmenler yrym edip çeltek ýaly köpelsin diýip ogullaryna at dakýarlar.

Çeltekler diýlip tire-taýpalar hem bar.

□Çeltek hasaby.

Soltan Sanjar hezretleri zamanynda astrologiýany oňat bilýän Çeltek atly alym bolupdyr. Oba hojalygynda ekerançylykda zerur bolan ýyldyz hasaplamalary düzen bu alyma uly hormat goýup, ylmyndan peýdalanyrdylar.

Häzirki günlerde Çeltegiň nesilleri Mary welaýatynda we beýleki künjeklerde ýaşaýarlar.

✓ Puhan- adam atlarynda duş gelýär.

Şalynyň samanyna puhan diýilýär.

Puhan oturymly ýerlerde ýaşalýan öýleriň üçegine goýlupdyr. Ol suw geçirmeýän serişde hökmünde, zey geçirmeýän düşek we ýere dökün görnüşinde ulanylan çig maldyr.

Tebipçilikde hem ulanupdyrlar.

✓ Çille-bu pars dilinden geçen söz. Çil 40 sany aňladýar. Emma türkmen dilinde hem çille sözi bar. Mysal;

□Çillesiz gurulan ýaýa sataşdym.(Magtymgyly işan)

□Bu Kiriş. Aýtgy:

Ýaý egri-de bolsa çillesi dogrydyr.

Manysy: Ynsanyň aýyplaryndan bedeni ýaý ýaly egrenem bolsa ýüregi Hudaýa dogrydyr. Kiriş ok ýaly göni bolansoň meňzedilipdir. Toba etmek dogrulanmakdyr.

Dowamy bar...

Taýýarlan Aşyr Salyh ogly

© Dünýä edebiýaty